

P O L Y O I R A T S Z E M L E

001.8/.9

Könyvtár és laboratórium: munkatársak a kutatásban. - /Library and Laboratory Partners in Research/ - SHARP, H.S. - IRE Trans. Engng Writing, EWS-4.k. 2.sz. 1961.máj. 58-61. p.

Minden tudományagnak vannak még nem teljesen tisztázott területei. A kutatások célja részben ezek feltárása is. Mivel azonban az ismeretanyag bármely szakterületen máris több, mint amit egyetlen ember fejben tartani képes, a kutatómunkát az eddigi eredményeket közreadó szakirodalom alapos áttanulmányozásával kell kezdeni. Az irodalom áttanulmányozása időt, felesleges munkát és költséget takarít meg. Az irodalomkutatás a szakkönyvtárban kezdődik, a szakterület alapvetően fontos könyvanyaga, periodikái és egyéb dokumentumai alapján. A szakkönyvtár más könyvtárakból szerzi be azt az anyagot, amely állományából hiányzik, mert gyűjtőkörén kívül esik. Aki az irodalomkutatást végzi, ugyanolyan szakember, mint az, akit a laboratóriumi kutatással bíztak meg. A könyvtári kutatási módszerek elsajátítása azonban minden szakember számára hasznos, mert azzal saját munkáját könnyíti meg. Nem lehet kétséges, hogy a kutatási feladattal kapcsolatos kérdésekre a végső választ csak a kutató adhatja meg; de a helyes válasz megtalálásához szükséges időt csak a tájékoztató szakember segítsége rövidítheti meg.

F.I.

002.001.8:33

A dokumentáció és információ növekvő jelentősége az NDK gazdasági megerősödéséért folyó harcban. - /Die erhöhte Bedeutung der Dokumentation und Information im Kampf um die Festigung unserer Wirtschaft./ - KOBLITZ, J. - Dokumentation, 9.k. 2.sz. 1962.ápr. 33-41.p.

Hogy a dokumentáció a gazdasági életben elfoglalhassa méltó helyét, 1962-ben a következő feladatokat kell megoldania:

A dokumentációs és információs hálózat gyorsabb kiépítése. Ennek legnagyobb nehézsége, hogy egy általános, a dokumentáció és információ minden ágát átfogó rendelet hiányában a meggyőzés fáradságosabb módszerét kell követni. Igaz, hogy 1950 óta különféle kisebb

rendeletek, intézkedések, mértékadó vezető államférfiak és intézmények nyilatkozatainak olyan sora látott napvilágot, amely a hálózat továbbbővítését még így is lehetővé teszi. Az intézeti alapszabályok is előírják dokumentációs részleg létesítését. Jelenleg 43 intézetből 32-nek van dokumentációs és információs osztálya, 3 más helyről kapja az anyagot, 8 esetben azonban eddig semmi nem történt. 1962-ben ezeknek különös figyelmet kell szentelni.

Megoldásra várnak a dokumentáció és információ alapvető káder problémái is, megfelelő ki- és továbbképző lehetőségek megteremtésére van szükség.

Míg a dokumentációs hálózat intézeti és üzemi gócaiban legfeljebb tökéletesítésre van szükség, égető kérdés az iparági dokumentációs és információs központok kiépítése. Ilyen egyelőre még csak az építőiparban és az energiaiparban van.

Ki kell szélesíteni a dokumentációs szolgáltatások területét. A szak- és főiskolák ki nem nyomtatott anyagát /disszertációk, diplomatervek stb./ dokumentálni kell. Az eredeti hozzáférhetőségének fokát A, ill. B jelzés mutathatja. Javaslatok születnek a szabadalmak és szabványok feltárására is.

Sok esetben a referátumok, tárgyszó-készítés, szakozás minősége még a közepes követelményeknek sem felel meg. A jövőben a dokumentációs központok felelősséggel tartoznak a dokumentációk tartalmáért és bibliográfiai adataiért, a határidők pontos betartásáért. Felül kell vizsgálni a technikai berendezéseket is.

A mai 56 napos átfutási időt /30 nap a dokumentációs részlegeknél, 26 a Dokumentációs Intézetnél/ 1962-ben 4 hétre kell csökkenteni. Ennek egyik módszere többek között munkaverseny meghirdetése az egyes dokumentációs központok között.

A dokumentáció és információ módszereit és technikáját tovább kell fejleszteni. 6 új szabványtervezetet dolgoznak ki. Megvizsgálják a dokumentációs munka mechanizálását szolgáló gépek és eszközök minél nagyobb mértékű felhasználásának lehetőségeit.

Az információ gazdaságosságának növelésére tematikus információs terveket állítanak össze, és a feltárt anyag közreadására vonatkozó rendelettervezetet dolgoznak ki.

Fokozni kell a nehezen hozzáférhető irodalom beszerzésére irányuló törekvéseket. Erősíteni kell a nemzetközi együttműködést mind Nyugat-Németországgal, mind a népidemokratikus országokkal.

Dzs.

002.009.5:001.92

A tájékoztató tevékenység népszerűsítése. - /Popularisierung der Informationstätigkeit/ - SPIRIT, J. - Dokumentation, 9.k. 1.sz. 1962.febr. 3-8.p. T:OMK

Minden erőfeszítés ellenére még mindig számosan akadnak, - gazdasági és műszaki vezető emberek is - akik nem látják tisztán a dokumentáció szükségességét. Emellett egyes kutatók képesnek hiszik magukat az irodalmi áradat leküzdésére egyedül is, egyes áltudósok pedig szándékosan gátolják az irodalom feltárását, miután az megakadályozza őket abban, hogy több idegen mű összedolgozását önálló munkásságként adják közre. Mindezek következményei a meg nem kötött kereskedelmi szerződések és többek között pl. az a tény, hogy a világ valamennyi benyújtott szabadalmának kétharmada nem újdonság, hanem felesleges dupla munka eredménye.

A dokumentáció és információ népszerűsítése tehát bár nehéz - elsősorban azért, mert gazdasági hasznosságának mérésére semmi összehasonlítható alapunk sincs -, de éppen olyan jelentős részfeladat, mint a feltárási munkák elvégzése. Eppen bonyolultságánál fogva kell ezeket megfelelően kiválasztani.

Ha a dokumentációs munkák elvégzésére egymással együttműködő hálózatokat építettünk ki, természetes, hogy a népszerűsítési akció is egységes irányítást követel. A nemzeti dokumentációs központnak egy-egy politikailag is kihangsúlyozott műszaki fejlesztési feladattal kapcsolatban /pl. automatizálás, fémek helyettesítése műanyaggal, stb./ kell propagandáját kifejteni. Emellett lényeges, hogy a legfelsőbb politikai és gazdasági funkcionáriusok beszédek, újságcikkek, törvények és rendelet formájában is közreműködjenek. A tömegpropaganda minden eszközét igénybe kell venni, elsősorban a napisajtó hasábjait. Semmitmondó riportok azonban csak negatív hatást váltanak ki. A szaklapok a tájékoztatás által nyújtható konkrét lehetőségekre mutatassanak rá. A rádiót és televíziót az eddigénél fokozottabb mértékben igénybe kell venni. Ismeretterjesztő filmek, ha eddig egyáltalában voltak, rendszerint csak olvasótermek és egyéb dokumentációs be rendezések képszerű bemutatására szorítkoztak.

A kutatás és az ipar szakembereinek meggyőzése a vezetők feladata, ezt a kérdést egyes értekezleteken kell napirendre tűzni. A munkatársak áttekintését, nyelv- és szakismeretét növeli, ha hosszabb-rövidebb ideig szakdokumentátorként vagy tájékoztató-mérnök-ként dolgozik az üzemben. Sajnos fő- és szakiskolai képzésünk ma még egyáltalában nem iktatta be tantervébe a dokumentációs ismereteket. Szinte katasztrofálisnak mondható, hogy az iskolából kikerült fiatal szakemberek legnagyobb részének fogalma sincs, hogyan férhet közelebb gyakorlati feladatai megvalósításához és szakmai továbbképzése segédeszközeihez.

Mindezek mellett fontos tényező az egyéni propaganda is. Ennek

formája a dokumentátor és a felhasználó személyes kapcsolata. Ez egyrészt az igények pontos, szolgálatkész kielégítésében, másrészt - az esetek 90 %-ában fennálló helyhiány ellenére - a segédeszközök állandó rendben és tisztántartásában nyilvánul meg. Bármennyire hihetetlen hangzik, a felhasználónál sokat számít a szolgáltatások tetszetős külső megjelenési formája is.

A gyakran mutatkozó bizalmatlanságot legjobb a kötelességek és feladatok írásbeli rögzítésével kiküszöbölni.

Hiba, ha a propagandát már elkezdjük, mielőtt a most kialakuló dokumentációs részleg gyermekoetagségeit leküzdötte volna, és komoly munkára képes lenne. Nem hat jól a munkatársak állandó panaszkodása sem. Pszichológiailag negatív hatást kelt, ha bonyolult úrlapok kitöltésével terheltjük az információ-kérőt, vagy a dokumentációs technika részleteivel /osztályozás, katalogizálási problémák, stb./ untatjuk az üzem műszaki dolgozóit.

Dzs.

002.009.5/62

A műszaki-tudományos információk elavulása. - /Das Veralten wissenschaftlich-technischer Information./ - KOFNOVEC, L. - Dokumentation, 9.k. 2.sz. 1962. ápr. 42-49.p. T:OMK

Az információs források progresszíven emelkedő száma új módszereket tesz szükségessé azoknak legalábbó mennyiségi értékelésére. Egyik ilyen módszer egy bizonyos időszakban, meghatározott folyóiratokban megjelenő különböző irodalmi hivatkozások megjelenési sűrűségének, származásának, nyelvének és korának vizsgálata. Az USA-ban és Csehszlovákiában ilyen jellegű felmérések egész sorával találkozhatunk, végleges kiértékelésük azonban még nem történt meg.

Az irodalomforrások elbírálásánál alapvető követelmény azok specifikus értéke, vagyis, hogy abban a munkában, amelyben idézték, akár jelentőségében, akár terjedelmében milyen fontossággal bír. Minél nagyobb az egyes folyóiratokból vett idézetek száma, annál nagyobb a folyóirat értéke.

Ezek a statisztika módszerek alkalmasak arra, hogy az információ jellegét, fejlődési irányát és sok egyéb jellemzőjét, sőt egy könyvtár /főleg periodika-/ állományát felülvizsgálja. Ennek gyakorlati következménye: a dokumentációs anyag, a könyvtári állomány kiegészítése, a referálandó lapok összetételének megváltoztatása stb.

Ilyen, az elektrotechnika és a kohászat terén végzett amerikai és csehszlovák felmérések eredményeként kitűnt, hogy a szabadalmi hivatkozások mindössze 1 %-ot tesznek ki. Ez végső fokon a dokumentációs feltárás hibája.

Az irodalom elavulására vonatkozó különböző vizsgálatok összehasonlítása is érdekes eredményeket hozott. Így kitűnt, hogy az elektrotechnika irodalmában 1949-ben az anyagnak csak 43 %-a maradt 5 év elteltével is időszerű, míg 1959-ben ez a százalék 51-re emelkedett. A kutatási jelentések gyorsabban évülnek el, mint minden egyéb irodalom, 15 év elteltével csak 9 %-nak van tudományos értéke. A műszaki irodalom hamarabb évül el a természettudományok irodalmánál. A műszaki dokumentációs anyag 10-15 évig marad értékes, ami még nem jelenti azt, hogy a 15 évesnél idősebb információs kartonok megsemmisítendők. Mintegy 20 %-uk még mindig értékes marad. Ezért ajánlatos az új információk anyag külön felépítése, a régi pedig tartalék, amelyhez egyre ritkábban fordulnak felvilágosításért.

A leggyakrabban idézett folyóiratok sorrendjének összeállításánál mértékadóbb a csehszlovák kutatás eredménye, miután jobban tükrözi a szovjet és népi demokratikus országok irodalmának használatát, azonkívül az USA-ban ritkább a nem angol nyelvű irodalom. Ennek ellenére az angol nyelvű lapokra vonatkozóan a két kutatás értékelése között igen nagy a hasonlóság.

Az irodalmi hivatkozások statisztikai értékelésének módszere igen hasznos lehet még a folyóiratok selejtezésénél vagy további megőrzésre szánt hosszabb életű folyóiratok kiválasztásánál is.

Dzs.

002.513.5

A műszaki információ tárolása és visszakeresése. - /Storage and retrieval of technical information./ - HOLM, B.E. - Mechanical Engineering, 84.k. 5.sz. 1962.jun. 66-68.p.

Az információ az eredményes mérnöki munka egyik eszköze. A gyári dolgozók számára általában mindig előkészítik a munkájukhoz szükséges anyagokat. Egyetlen munkaadó sem engedi meg, hogy egy kőműves vagy egy gépész arra fordítson értékes energiát és időt, hogy a munkájához szükséges anyagok után szaladgáljon. A mérnökök nagy része azonban sokkal értékesebben kihasználható idejének kb. 20-30 százalékát azzal tölti, hogy archaikus módszerekkel próbál lépést tartani a fejlődéssel. Feleslegesen sok időt pazarol amiatt, hogy soha nem is hall olyan információkról, amelyek számára ismeretlen szakterületeken jönnek létre, de neki is nélkülözhetetlenek volnának. El kell tehát hozzá juttatunk gyorsan, teljesen, gazdaságosan minden szükséges információt. Ennek érdekében ki kell alakítanunk a feltárás új, korszerű módszereit, eszközeit, gépeit, mert az eddigiek nem felelnek meg a szükségleteknek. Különösen nagy gondot kell fordítani a tájékoztató szolgálatra /mindenkiné a számára a legalkalmasabb formában szállítani az információt/, a megfelelő mélységű osztályozásra, indexelés-

re; a terminológiai ellenőrzésre, a határterületek figyelembevételére, a szerzők, kiadók, információs központ együttes erőfeszítésére abban, hogy az információk a tájékoztató szolgálat által értékelve, jól megközelíthetően készüljenek, s végül arra, hogy alkalmas gépeket válasszanak, illetve alakítsanak ki, s a gépektől ne várják azt, hogy az információ-keresés intellektuális problémáját megoldják.

Gy.P.

025.7:05

Folyóiratok kötése országos tudományos és technológiai kölcsönkönyvtárban. - /Binding of Periodicals in the NIL/ - BUNN, R.M. - Journal of Documentation, 18.k. 1.sz. 1962.márc. 20-24.p. f:8,

A könyvtár felállításkor tisztázták, hogy jó működéséhez új kötés-politikára van szükség. Ésszerűnek tűnt, hogy

1. a sokszor használt periodikumokat számonként külön kössék;
2. különös figyelmet fordítsanak a kötetek szétnyithatóságára, hiszen a kifényképezés sima felületet igényel;
3. hajlékony sarkakat tervezzenek, mert ezek ellenállóbbak a mereveknél;
4. a fedőlapot ne fedő, hanem átlátszó kötőanyaggal vonják be, mert erre a címek rányomatás külön költséget jelentene.

Mindezek figyelembevételével a fedőlapon átlátszó műanyagborításos kötésmódot választották. A kötés folyamata a következő:

1. a drótfűzés kiemelése és újra fűzőszövet nélkül;
2. a fedő- és hátlap visszahelyezése;
3. az egyes folyóiratszámok kötése /hátlap vászontáblába, fedőlap átlátszó PVC fóliába, a gerincnél a kettőt vászoncsík rögzíti egymáshoz/.

A gerincire nem nyomtatnak sem címet, sem jelzetet - a felismerhetőség elősegítésére, ill. a téves polcraakadás megakadályozására évenként változó és öt évenként ismétlődő színű vászoncsíkot ragasztanak a gerincire. Az indexeket kötetlenül, tékában helyezik a polcra a bennük feldolgozott folyóiratszámok elé. Ez a számonkénti kötés alig drágább a hagyományos, éves anyagot vászonba kötő megoldásnál. /Közzetett megtakarítás pl. a postaköltség kölcsönzéskor!/. A számok kötése mindössze két hétig tart. A műanyag-kötéseket három év óta forgatják különösebb rongálódás nélkül.

H.G.

027.6.004.14

A szakirodalom felhasználása műszaki kutatóközpontban. - /Survey of Technical Inquiry Records .../ - MOTE, L.J.B. - ANGEL, N.L. - Journal of Documentation, 18.k. 1.sz. 1962.márc. 6-19.p. f:18

Megvizsgálták, hogy a műszakiak miként használják fel munkájukban egy olajipari kutatóközpont irodalomanyagát. Az irodalomkutatások során a megjelölt témákra 55 %-ban csak már közzétett, 26 %-ban még sehol sem közreadott /pl. report/, 19 %-ban pedig mindkét fajta anyagot adtak meg. A megjelölt kutatási témák 10,6 %-ára egyáltalán nem találtak anyagot. A megadott irodalomkutatási adatok 59 %-a négy évnél nem régebbi, 32 %-a négy és tizenkét év közötti, 9 %-a tizenkét évnél régebbi irodalomra vonatkozott. Az irodalomkutatások 56 %-a 1-3, 27 %-a 4-7, 10 %-a 8-15 adatot, 7 %-a pedig 15 adatnál többet tartalmazott. A vizsgálat során megállapították, hogy a műszakiak közül a vegyészek tájékozódni legkönnyebben a szakirodalomban - valószínűleg azért, mert már hallgató korukban megismerkedtek a Chemical Abstracts-szel. Az irodalomkutatások kétharmadát vezető beosztású műszakiak és tudományos kutatók rendelték meg. A megadott kutatási témák 26,7 %-a a termékek /anyagok/ viselkedésére, 24 %-a a tulajdonságaikra, 19 %-a vegyi folyamataikra, 13 %-a összetételükre, 7 %-a a finomításra, 4 %-a pedig a felhasználásra vonatkozott. Az utóbbi három évben a felhasználás szempontjából megnőtt a közreadott anyag jelentősége. Ezt az azóta megindult új folyóiratok nagy száma magyarázza meg: 1953-ban pl. csak 349 szakfolyóirat járt a kutatóközpontba, számuk 1961-ben már közel ötszázra nőtt.

H.G.

061.66:002:69

Az Építészeti Tájékoztatási Központ új feladatai. - /Informationszentrum des Bauwesens vor neuen Aufgaben./ - DRAHEIM, W. - Dokumentation, 9.k. 1.sz. 1962.febr. 16-20.p. T:OMK

Az NDK-ban az Építészeti Akadémia tájékoztatási központját, a mintegy félmillió építész számára 1957 óta működő Központi Tudományos Építészeti Tájékoztatás szolgáltatásait a jövőben a legkisebb beosztású építőmunkásig akarja kiterjeszteni. Ez a feladat a szolgáltatások formáinak differenciálását és új tájékoztatási módszereket igényel.

A felhasználókkal való kapcsolat szorosabbá tételére az új szervezet, a Német Építészeti Tájékoztatás /DBI/ erősen decentralizált. A felhasználók szakmai színvonalának erős rétegződése következtében a központ szolgáltatásainak egyes területei csak a tudományos műszaki

központok, az intézetek és főiskolák számára megfelelőek, míg az üzemekben az új eljárások és műszaki eredmények propagálására más eszközök keresendők, mint pl. a plakátok, kisebb vándorkiállítások, filmek és előadások. Ennek megfelelően a "fogasztókat" négy rétegbe csoportosították.

Az A kategóriába 570 000 építőmunkás tartozik, akiket "egyéenként" kezelve a tömegpropaganda eszközeivel kell elérni. Az ő számukra készülnek a külföldi tapasztalatokat röviden ismertető, ábrákkal ellátott referáló lapok külön kiadványai. A kivonatok az eredeti cikkek tanulmányozását feleslegessé teszik. A tan- és szakkönyvek mellett sajtókampányok megszervezése, rádió és televíziós adások, ismeretterjesztő filmek, brosrak szolgálnak tájékoztatásul számukra.

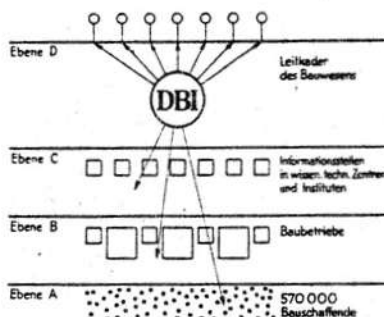


Abb. 1: Schematische Darstellung der Wirkungsweise der einzelnen Informationsmittel

A B kategória az építő- és építőanyagipari üzemek, munka- és ujtócsoporthok "kollektív" felhasználói rétege. Az ő tájékoztatásukat elsősorban a havonta megjelenő, új eredményeket, új könyvbemutatókat, szabványokat, szabadalmakat ismertető és fordításokat közlő kiadvány szolgálja. Ezenkívül rendelkezésükre áll az Építészeti Enciklopédia és az egyéb termelési propagandát szolgáló kisebb kiadványok.

A C kategória a tudományos intézetek, nagyüzemek és főiskolák. Számukra készül az A/6 formában megjelenő referátumok 12 szakcsoportja, ezenkívül tan- és szakkönyvek, bibliográfiák, címszeállítások és irodalomkutatások.

A D kategória: az építőipar vezető káderei: miniszter, az Építészeti Akadémia elnöke, a minisztérium és az akadémia tagjai stb. Gyorsinformációk: utalások a nemzetközi szakirodalom és napi sajtó jelentős közleményeire. Referáló lap, irodalomkutatás, szakfolyóiratok.

A Német Építészeti Tájékoztatás 3 részlegre tagozódik:

1. irodalom fejlesztés: az egész építésügy területére vonatkozó szakirodalom tervezése és kiadása;
2. irodalom feltárás: az irodalom beszerzése, fordítás és dokumentálás;
3. kiállítások és termelési propaganda.

Dzs.

A dokumentáció jelenlegi helyzete és a jövő kérdései. - /Probleme und die Dokumentation von heute und morgen./ - WENDT, W. -
 Dokumentation - Fachbibliothek - Werksbücherei, 1961-62.1.sz. 11-13.p.

A cikk a DGD /Deutsche Gesellschaft für Dokumentation/ 13. évi közgyűléséről és munkaértekezletéről /1961. okt. 9-13./ ad összefoglalást a munkabizottságokban és a plenáris ülésen tárgyalt kérdések rövid ismertetése útján.

A dokumentáció költségkihatásait tárgyaló munkabizottságban a költségek közelebbi meghatározásáról szóló referátum elemezte azokat a szempontokat, amelyeket az üzemi dokumentációs szervezeteknek a költségek megtervezésénél figyelembe kell venniük. A referátum egyik hozzászólójának számításai szerint egy dokumentátor tiszta munkájára 15-20 márkába /NSZK/ kerül.

Érdekes referátum hangzott el arról a befolyásról, amelyet az információsükséglet gyakorol a dokumentáció hatósugarának megtervezésére. Foglalkozott ez a munkabizottság még az optikai vagy vizuális - a hornyolt peremlyukasztású lyukkártyák és a közönséges álló kartotékok gazdaságosságának összehasonlításával. Az erről szóló referátum egy működő dokumentációs állomásnál végzett költségszámítások alapján megállapítja, hogy a közönséges állókartoték idő és költségkihatásai kedvezőtlenebbek, mint a másik kettőé. E referátum adatai alapján jutott el a következő referátum /"A lyukkártyák gazdaságossága nagyobb kártyamennyiség esetében"/ előadója arra az álláspontra, hogy az információ-szolgálat gépesítése, azaz lyukkártyagépek felhasználása is gazdaságosnak látszik.

A nyelvi és terminológiai munkabizottságban elhangzott legérdekesebb előadás kétségkívül az ETC /European Translations-Centre/ által Delft-ben létrehozott fordítóközpont működéséről szóló beszámoló volt. A beszámolót a fordítóközpont főtitkára tartotta meg. Delft-ben elsősorban a szláv, valamint a japán és kínai nyelvekből készülnek fordítások. Az OTS-nél /Office of Technical Service, USA/ az ETC mikrofilm-cserekapcsolatot épített ki.

A dokumentáció automatizálásával foglalkozó munkabizottságban megtárgyalták a dokumentáció és a fordítás gépesítésének jelenlegi állapotát és jövő kilátásait, elsősorban az USA, a Szovjetunió, Japán és Európa helyzetére tekintettel. A legnagyobb érdeklődést azok az adatok keltették, amelyek az USA és a SZU elért eredményeit ismertették. A Washingtonban székelő Szabadalmi Hivatal igazgatója a szabadalmak dokumentációjának gépesítéséről számolt be, német részről követte ezt az az előadás, amely az NSZK Szabadalmi Hivatalának hasonló vonatkozású gépesítéséről és a jövő kilátásokról számolt be.

A dokumentumok reprográfiajával foglalkozó munkabizottság megalapította, hogy az elektrosztatikus papírok felhasználása az egyéb eljárásoknál jobb megóvási lehetőségeket biztosít a dokumentumoknak. Megoszlottak a vélemények viszont a mikrofilmtechnika jövőbeni elterjedésének méreteit illetően. Voltak vélemények, amelyek a mikrofilm növekvő felhasználását jósolták, voltak viszont olyanok, amelyek ezt a várakozást nem tartják realisnak.

Miután a különböző munkabizottságok befejezték munkájukat, került sor a plenáris ülésre. A bevezető beszédet PIETSCH professzor tartotta. Utalt arra, hogy a tudományok fejlődése az információk anyag nagyarányú növekedését vonja maga után, és ez a dokumentációra azt a feladatot rója, hogy gépesítse apparátusát. Az igények illusztrálására felhozta, hogy az USA-ban a külföldi irodalom szemmel tartása napi 1 millió szó lefordítását teszi szükségessé. Gépi fordítóberendezések igénybevételével hetenként több mint 9 millió szó lefordítása volna lehetséges.

A közgyűlésen került sor a dokumentumok közlésformájával kapcsolatos kérdések megvitatására. E.PIETSCH professzor, a DGD ügyvezető elnöke bevezetőjében hangoztatta a dokumentalista és a felhasználó szoros kapcsolatának szükségességét, majd felvetette azt a kérdést, vajon a referátum napjainkban megfelelő forma-e az ismeretek közlésére. Élénk vitát váltott ki a dokumentációs közlések bibliográfiai adatszolgáltatásának egységesítését tárgyaló referátum. A könyvtári igényekkel való egyeztetés az érdekeltek közötti további megbeszéléseket tesz szükségessé.

A dokumentumok rendszerezésével és feltárással kapcsolatos további előadások - így a többi között a tárgymutató gépi összeállításának lehetőségével foglalkozó referátum - megvitatása után befejezte munkáját a munkaértekezlet.

B.F.

374.5:002.007/430.2/

A dokumentációs képzés és továbbképzés tárgyai az NDK-ban. - /Themenübersichten für die Aus- und Weiterbildung von Dokumentalisten in der Deutschen Demokratischen Republik./ - SCHMOLL, G. - Dokumentation, 9.k. 1.sz. 1962.febr. 8-15.p.

Az előfeltétel a dokumentátor valamilyen irányú tudományos szakképzettsége, amelyhez a dokumentációs képzés azután járul. Az ilmenau-i elektrotechnikai főiskola uttoróként dokumentációs képzést is nyújt. 1962.szeptembertől előreláthatólag a berlini Humboldt egyetemen a dokumentáció és információ mellék-szak lesz. Tervezett programjában már az első évben 8 előadás szerepel a dokumentáció és

információ történetéről és feladatairól, a források feltárásának módjairól, címfelvételeiről, transzliterációról és bibliográfiáról. 2 gyakorlati óra mellett 6 hét gyakorlat szerepel a megfelelő szakterület valamelyik termelő üzemében. A 2. és 3. évben a gyakorlati órák száma emelkedik. A tudnivalók között a referátumkészítés, szakozás, bibliográfiai ismeretek, az információs szervezetek stb. szerepelnek. A 4. és 5. évben már a gépi berendezésekkel, sokszorosító technikával és az angol, francia és orosz nyelvvvel ismerkednek meg. A szakmai gyakorlat helye a 3. évtől kezdve a Dokumentációs Intézet és valamelyik nagykönyvtár.

Kíváncsún lenne, ha ezután a drezdai műszaki főiskola is bekapcsolódna ebbe a képzésbe. Az ideális az lenne, ha minden fő- és szakiskolán legalább egy évfolyamon dokumentációs előadásokat tartanának. A weimari építészeti főiskola 3. évfolyamán előadásokat terveznek a dokumentáció és tájékoztatás, a bibliográfia, az irodalom fajtái és formái, a könyvtárak és az irodalom tanulmányozása módjainak tárgyköréből. Miután e tanfolyamok néhány év múlva éreztetik csak hatásukat, jelenleg a Dokumentációs Intézet a Műszaki Kamarával és néhány üzemmel karöltve évente háromszor 40 résztvevővel kéthetes tanfolyamokat tart. A Dokumentációs Intézettel egyetértésben több területi szerv - pl. a lipcsei Műszaki Kamara egyhetes tanfolyamára - kidolgozott már előadásterveket.

1962 februárjára a gerai munkaközösség által kezdőknek tartott tanfolyamán többek között a szabadalmi osztályozás, a könyvkereskedelmi forgalomban nem kapható irodalom, a szerzői jog, a forrás megjelölés is megvitatásra került. A haladó tanfolyamon az irodalom elavulásával, a speciális katalógusokkal /utijelentések, egyes adatok, táblázatok stb. katalógusa/, a figyelembeveendő szabványokkal, a szabadalmakkal, gépi válogatással, az ipari jogvédelemmel stb. foglalkoztak.

A dokumentációnak ugyan bőségesen van mind belföldi, mind külföldi irodalma, emellett azonban az eddig megjelentek mellé további jegyzetek is szükségesek. A Dokumentációs Intézet 1962/63. évben 20 jegyzet kiadását tervezi. Ezenkívül a lipcsei Könyvészeti és Bibliográfiai Kiadó 3 főiskolai tankönyv kiadásáról tárgyal:

1. a dokumentáció technikája és módszerei;
2. a dokumentáció és információ szervezete;
3. az információ technikája és módszerei.

Dzs.

65.011:002

Termelékenység fokozása a dokumentációban. - /Produktivitätssteigerung in der Dokumentation./ - STEKHOFEN, G.S. - Dokumentation-Fachbibliothek-Werksbücherei, 10.k. 2.sz. 1962.febr.-márc. 47-50.p.

Az "információ szervezet" bármely vállalatnál vagy intézménynél teljesen egyénileg alakul ki. Feltétlenül foglalkozni kell a dokumentációs és információs technika állandóan fejlődő eredményeivel. A lényegest el kell különíteni a lényegtelenről. Nem szabad, hogy csak a saját vállalatunk szempontjait vegyük figyelembe. A dokumentáció teljesítményeinek lényeges fokozása volna elérhető azáltal, ha sikerülne olyan eljárás kidolgozása, amely lehetővé tenné a dokumentáció feltevéseinek és beosztottjainak harmónikus együttműködését. Feltétlenül szükséges a dokumentátorok továbbképzése. "Tér" hiányában nem oldható meg ésszerűen az idevágó problémák /az összpontosított anyag rendezése és áttekinthetősége szempontjából döntő feladat/. A növekvő könyvállománnyal összhangban a helyiséget is növelni kell. A dokumentátornak a feladata bonyolult: fokozott figyelemre, kitartásra, segítőkészségre, nyelvi jártasságra stb. van szükség /mind nemzeti, mind nemzetközi síkon/. Időmegtakarító munkaeljárások közül legnagyobb jelentőségű a tévirógép /telex/ használata a dokumentációs helyhez tartozó dolgozók körében. Az új gyorsjáratú címzőautomatát először a Hannoveri Német Ipari Vásáron mutatták be. A megcímzendő anyagot egy szívókészülék automatikusan a nyomdai gépbe vezeti be. Erre a célra nyitott és hajtogatott formulárok, egyszerű és dupla levelezőlapok, kartonlapok, borítékok, levéltokok és hasonló anyagok alkalmasak. A teljesítmény: 3600-7000 nyomat óránként.

M.É.

65.012.6:002

A dokumentáció koordinálásának előfeltételei. - /Voraussetzungen für Koordinierung der Dokumentation./ - REICHARDT, G. - Dokumentation-Fachbibliothek-Werksbücherei, 10.k. 2.sz. 1962.febr.-márc. 41-46.p.

Ma a koordináció számos feladat varázskulcsa. A három legfontosabb kérdés:

1. várhat-e valamit a mai dokumentáció a koordinálástól,
2. készek-e a mai dokumentációs helyek és dokumentátorok a koordinálásra, és képesek-e rá,
3. milyen intézkedésekre volna szükség a koordinálás fokozásához.

Feladataink valamennyi munkaszervezet és munkaerő koordinálásával oldhatók meg. Szomszédok segítségével rá vagyunk utalva /információk beszerzésénél, kutatásnál, cserénél, szakirodalom összeállításánál, különösen pedig irodalmi jelentések feldolgozásánál/. Az NSZK és Franciaország, Belgium és Svédország között van közvetlen ilyen kapcsolat. Euratom néven, az atomkutatás terén több európai állam között megvan az együttműködés. A dokumentáció terén Hollandiában, nemzetközi viszonylatban pedig az UNESCO, FID, ETC, EWG területén valósult meg legjobban.

A koordinálás programja:

1. a piac- és véleménykutatás megvalósítása,
2. gyakori megbeszélések a dokumentátorok között,
3. különleges módszertan kidolgozása az egységes technika révén /pl. Telex és egyforma gépek használata egy bizonyos, mechanikus dokumentációhoz/.
4. a dokumentációs helyeknek utmutatókat kell kiadniuk, sőt folyóiratcserét javasol.

Összefoglalásképpen a munka felosztásáról a következőket állapítja meg: irodalomcsere, központi katalógus, fordítási munkák koordinálása, centralizált decentralizáció létrehozása.

M.É.

651.456:05

Folyóiratok kezelése, cikkek dokumentációja. - Ügyviteltechnika, 4.k. 6.sz. 1962. jun. 239-240.p.

A folyóiratokat, témakör és idegen nyelv szerint, fel kell osztani azok között, akik a folyóiratokat folyamatosan tanulmányozzák, dokumentálják. Ezt célszerűbb egy erre alkalmas adminisztrátorral végeztetni, s a folyóiratok érkeztetésére nyilván tartó és kölcsonzó lapot, a folyóirat-felelősök részére kísérő lapot, a dokumentációs feltárássra /tart. ism./ pedig dokumentációs nyilvántartólapot rendszeresíteni. - Min-ták a nyilvántartó lapokra.

Gy.P.

Mire jó az üzemi okmánytár? - /Was nützt ein Werksarchiv?/ - FISCHER, E. - Dokumentation - Fachbibliothek - Werksbücherei. 1961. 1.sz. okt.-dec. 7-10.p.

A Német Szövetségi Köztársaság számos üzemében van okmánytár, amelynek anyaga olyan kérdésekre ad például választ, hogy mikor állították üzembe az új gépeket, milyenek voltak a korábbi vezetési elgondolások, kik voltak a kiemelkedő vezetői az üzemnek, sőt olyan kérdésekre is, hogy például milyen kihatása volt az influenzajárványnak az üzem életére.

Az első üzemi archivumok a bányászat és kohászat területén /1905 Krupp/, majd a gépipar, elektromosipar és a vegyipar területén honosodtak meg. A dolog általában úgy kezdődik, hogy előkerülnek valahonnan régi levelek, okmányok, amelyeknek rendezésére valakit - mellékmunkaként - felkérnek. Működik a Német Szövetségi Köztársaságban 1948 óta egy munkaközösség, amely tanfolyamokat tart az üzemi okmánytárakban dolgozók munkájának egységesítése és rendszerezése érdekében. 1957-ben alakult meg a Német Üzemi Okmánytárosok egyesülete /Vereinigung Deutscher Werksarchivare/, amelynek saját lapja is van "Tradition" címmel.

Lényeges kérdése az okmánytárnak az okmányok rendezése. Lerakhatók jellegük szerint /szakrend/, származásuk vagy kiállítási, előállítási helyük szerint rendezve. A katalóguscédulák is rendezhetők szakrendben és időrendileg.

Komoly feladatot jelent az okmánytár kezelője számára anyagának megőrzése, védelme, a sérült lapok javítása stb. A cikk hasznos gyakorlati tanácsokat ad ezekre nézve is. A rendelkezésre álló anyagi lehetőségektől függően, az egyszerű ragasztástól kezdve egészen a legmodernebb reprodukáló berendezések igénybevételéig minden eszközt igénybe vehet az okmánytár kezelője. Ezek a reprodukáló berendezések az állomány védelme mellett a kölcsönzés lehetőségeit is szolgálják. /A mikrofilmet nem ajánlja, mivel a berendezés nagy helyet foglal el./ Nagy üzemi okmánytárakban a lyukkártya-rendszer felhasználása is indokolt lehet.

Jól kezelt üzemi okmánytár hamarosan eljut oda is, hogy hiányait pótolja. Vonatkozik ez elsősorban az üzemmel kapcsolatos szabadmunkákra, az üzem által előállított gyártmányok leírására vagy a szerződések gyűjteményére. Ezeknek a pótlásoknak a forrásai lehetnek a városi levéltárak, a kereskedelmi kamarák, régi újságévfolyamok, statisztikai évkönyvek stb.

Az üzemi okmánytár halott marad, ha nincs kapcsolata az élettel. Hasznos adatokat szolgáltathat az üzemi újságok számára, az üzem történetének megírásához és kapcsolatot tud teremteni - ha az okmánytár vezetője erre alkalmas - az üzem azon dolgozóival is, akik érdeklődést mutatnak üzemük jelene mellett, annak múltja iránt is.

B.J.

Műszaki fordítások: kezdeményezésük, előállításuk, használatuk.
 /Technical Translations: Their Initiation, Production and Use./ -
 HOWERTON, P.W. - Special Libraries, 53.k. 1.sz. 1962. 21-25.p.

A második világháború óta a tudományos hírközléseknek, dokumentumoknak robbanásszerűen megnőtt a száma, és ez a körülmény a műszaki fordítás problémájának új lehetőségeit veti fel. A műszaki fordítónak nemcsak nyelvismerettel kell rendelkeznie, hanem - szinte fontosabb - kitűnő szakembernek kell lennie.

Az egyes szakterületeken megnőtt fordítási arányszám a kutatási tervekkel és azok titkosságával függ össze, mint pl. atomenergia, fizika, kémia szakterületeinek fordításai. Így pl. a CIA gépi fordítási terve a következő szakterületekre korlátozódik; szerves kémia, fizikai kémia, geofizika, nagyenergiájú fizika, szilárd testek fizikája, gazdasági kérdések stb.

A továbbiakban a cikk az orosz nyelvről átültetett szakfordítások problematikáját tárgyalja az irántuk megnőtt érdeklődés tükrében.

A fordítás létrejöttéhez két tényező szükséges:

1. adott szakterületen az érdekeltség mérve;
2. az ahhoz megfelelő fordítási készség.

A fordítás általános problémája: a nyelvi felkészültség és szakmai jártasság. Az utóbbi években megnöttek az igények a szakmai jártasság tekintetében a fordító személyét illetően. Az orosz nyelvből angolra való fordítás - különösen ideológiai szakszövegnél - különösen elmélyült munkát, készséget, értelmességet és nem kismértékű kutató munkát igényel. Különösen nehezé teszi a fordítást, hogy az orosz szaknyelv terminológiája alig tér el a beszélt nyelvtől. A szótárak és kézikönyvek elégtelensége miatt a fordítónak gyakran szavakat, angol szakszövegeket kell elemezni a fordítás hű értelmének visszaadása céljából. Különösen problematikus a gyorsan fejlődő szakterületek, mint automatika, elektronika, irodalmának fordítása a szaknyelvi terminológiák hiánya miatt. Másik nehézségként említi a cikk a szovjet tudományos és műszaki irodalom előszeretettel a rövidítések iránt, amelyeknek feloldásához, megfigyeltetéséhez nem áll rendelkezésre megfelelő rövidítésgyűjtemény.

Az angol fordító számára az orosz nyelv nyelvtanilag sem jelent könnyebb feladatot, mint szótanilag. Ilyen nehézségek a hosszú mondatok, a befejezett és befejezetlen cselekvés kifejezési lehetőségei az orosz nyelvben, továbbá a határozott és határozatlan névelő használata. Oroszból angolra szó szerint fordítani: "non sence".

A fordítások használatát vizsgálva az eredmény elég lesújtó, pedig a vezető amerikai társaságok mindent elkövetnek a fordított könyvek és folyóiratcikkek nagyobb kihasználtságára. A "Scientific Infor-

mation Report" kiadását pl. be kellett szüntetni 1961-ben az előfizetések hiánya miatt. A szovjet bibliográfiai kiadványok iránt nincs megfelelő érdeklődés, pl. 1960-ban 237 megőrző jellegű könyvtár /az 578-ból/ fizetett elő a "Monthly Index of Russian Accessions" című kiadványra, és az OTS Technical Translations c. kiadványának csak 1845 előfizetője volt.

A cikk a következő kérdésekkel záródik: Fogja-e növelni a fordítási tevékenységet a gépi fordítás? Mi az oka a fordítások kismérvű kihasználtságának? Nem megfelelőek-e, és ezáltal félrevezetőek? Vagy nincs megfelelő propagandájuk?

D.É.

651.926.07

Az OTS /Office of Technical Services/ és SLA /Society of Library Association/, a fordítások közlétevéi és terjesztői.- /OTS and SLA as Announcers and Distributors of Translations./ - MANDEL, G. - Special Libraries, 53.k. 1.sz. 1962. 14-17.p.

Az SLA Fordítási Központ, amely helyileg Chicagóban a Crerar Libraryban székel, a fordítások állandó központja 1953-ban szervezték meg, jöhet már a második világháború végén a Science Technology Division tagjai és különösképpen a Engineering-Aeronautics Section gyűjtötték, és nyilvántartották a fordításokat. A Chicagóba költözés után elkezdtek a "Transaction Monthly" című kiadványban közreadni a Központ havi új szerzeményeit. 1959-ig az egyetlen fordítási központ volt, amely - magán vagy állami cég által készített, hazai és külföldi - fordítást gyűjtött, és a nyilvánosság számára rendelkezésre bocsátott. 1959-ben az OTS-szel szövetkezve a Központ folytatja a hazai és külföldi nem állami intézmények által készített fordítások gyűjtését, míg az OTS a hazai és külföldi állami intézmények fordításait gyűjti. 1961-ben a gyűjtemény kb. 55 000 fordításból állt. Évente /SLA és OTS/ kb. 10 000 fordítással gyarapodik a gyűjtemény.

A Központ szolgáltatásai ingyenesek, kivéve a fordítások másolását. Évente kb. 10 000 kérést elégítenek ki, 80 %-át általában két hét alatt. Az eredeti kiadvány adatainak ismeretében /szerző, cím/ a felvilágosítás 3-4 nap alatt megtörténik.

A Központ fordítási állományát kiadványaiban teszi közzé. A gyors hozzáférhetőség céljából ideiglenesen katalógus kartonok is készülnek a fordításokról. A gyűjtemény felöleli az elméleti és alkalmazott tudományok bármely nyelvű szakirodalmából készült fordításokat.

A Központ elsőrendű célja a nyelvi akadályok leküzdése. Egy je-

lenleg folyó felmérés alapján a Központ kimutatta, hogy közel 687 intézmény foglalkozott fordítási tevékenységgel, és csak 200 bejelentője a Központnak.

Az OTS programja szerint gyűjti, és hozzáférhetővé teszi az USA és más államok hivatalos szervei által készített fordításokat, köztük az SLA-val. Kapcsolatban van olyan állami szervekkel, mint AEC, NASA. Kísérletek folynak oszerekapcsolatok kiépítésére Nagy-Britanniával és más rendezett fordításgyűjteménnyel rendelkező államokkal. 1959-től kiadja a Technical Translations című folyóiratot, amelynek egyik fejezetében még a folyamatban lévő fordítások címeit is közreadja, elsősorban a duplikáció kikerülése céljából.

Az OTS állományát gyarapítja olyan külföldi szervektől nyert fordításokkal, mint a United Kingdom Atomic Energy Authority, European Atomic Energy Community, továbbá a Brüsszelben létesült un. Transatom, amely utóbbi az atomtudományok terén lefordított szakirodalmat gyűjti. A Technical Translations-ban közlést teszi a fent felsorolt külföldi cserepartnerek gyűjteményét is.

A szerző megjegyzi, hogy a Technical Translation sok párhuzamosságot mutat, ezért az elkövetkezendő idők célja a fordítási programok jobb megszervezése lenne.

D.É.

658:651.926

A fordítói tevékenység égető kérdései. - /Brennende Fragen der Übersetzerstätigkeit./ - DUCHTING, W.B. - Dokumentation - Fachbibliothek - Werksbücherei, 1962. 3.sz. ápr. 92-94.p.

Az emberek, népek, országok egymás közötti kapcsolatában, a tudományok és a technika előretörésének világában, a most önálló országokkal való kapcsolatok keletkezésének időpontjában, különösen lényeges a gondolatoknak finom árnyalatokat is kifejező tolmácsolása. A gondolatok általában a nyelven keresztül jutnak kifejezésre, és ezért a nemzetközi kapcsolatok minden fajtájában az eddigénél nagyobb figyelmet kell szentelni a fordítási tevékenység kérdéseinek. A legnagyobb hiba az, hogy egyes fordítási szolgálatok vagy fordítóirodák a szakmailag és nyelven szerint magas foku specializált szakfordítók helyett szolgáltatásaikat az "olcsóbb" alkalmi fordítókra építik, akik a komoly és nehéz feladatokkal nem tudnak megbirkózni. Nyelvileg és szakmailag egyaránt helyesen, egyben a mondanivalót mentalitásában is hűen visszaadó fordítást csak az tud produkálni, aki ezt a munkát hivatásszerűen, a terminológiák fejlődésével lépést tartva, nagy könyvtári lexikonanyag felhasználásával és kül- és bel-földi kollégákkal való állandó kapcsolatban állva főhivatásának és

nem könnyű mellékkeresetnek tekintti.

E követelmények felismerése jegyében a "Fordítóirodák Egyesülete" törvénytervezetet juttatott el a szövetségi gyűlés pártjaihoz. A cikk a továbbiakban ismerteti azokat a tulajdonságokat, amelyekkel a fordítónak feltétlenül rendelkeznie kell, hogy a következményeknek megfelelően, és vázolja azt a szervezeti formát, amelyen belül a feladatok a legjobban megoldhatók. A fordítóirodák vezetőinek egyik legfontosabb feladata a szakismeretek, a tapasztalat és a szervezőképesség mellett a szakmailag és nyelviileg kiváló munkatársak kiválasztása. Csak egy jól összeválogatott fordító kollektíva alkalmas arra, hogy igényes feladatokat meghatározott időhatárokon belül jól elkészítsen. A kívánt törvényes rendezés egyaránt szolgálná a fordítást igénylőknek és a hivatásos fordítóknak az érdekeit, mert sok diplomával és iskolával rendelkező fordító van, és nem könnyű a buzát - a jó fordítót - az ocstól megkülönböztetni.

B.J.

659.24

A műszaki propaganda tartalmi kérdései. - DUZS J. - Ipargazdaság, 1962. 4.sz. 14-19.p.

A műszaki propaganda tevékenység gyorsabb ütemű fejlesztése érdekében szükséges, hogy megállapítsuk a műszaki propaganda helyét és funkcióját a népgazdaság egészében.

Kétségtelen, hogy a gazdasági versenyben elmarad a világ műszaki-gazdasági színvonalától az az ország, iparág, gyár, ahol a műszaki és fizikai dolgozók nem ismerik meg, és nem alkalmazzák megfelelően az új hazai és külföldi műszaki-tudományos és termelési eredményeket, tapasztalatokat.

A műszaki propaganda a népgazdaság tervszerű fejlesztésében a munkaerővel szemben támasztott minőségi követelmények kielégítésének egyik eszköze, mert jelentősen hozzájárul a szakismeretek, vagyis a szakmai munka elvégzésével közvetlenül összefüggő ismeretek növeléséhez, valamint azoknak az általános ismereteknek növeléséhez, amelyek a munkaerő általános műszaki-kulturális látókörét bővítik, s munkája elvégzésével közvetve függenek össze.

A műszaki propaganda az új tudományos, műszaki és gazdasági eredmények, valamint az élenjáró termelési és szervezési tapasztalatok tervszerű tanulmányozása és terjesztése a népgazdasági tervek teljesítése érdekében; az írásbeli, szóbeli és szemléltető propaganda formáinak és eszközeinek felhasználásával, állami és társadalmi szervek által.

Szocialista viszonyok között a műszaki propaganda tevékenység két irányu: a vállalaton kívüli /hazai és külföldi/ eredmények tanulmányozása és terjesztése a vállalaton belül; és a vállalatban létrejött eredmények regisztrálása és terjesztése a vállalaton belül, továbbá más hazai és külföldi vállalatok számára.

A propaganda munkát tervszerűen, tehát tudományosan megalapozott szervezethez kell végezni, s a propagandatevékenység vállalati /intézeti/, iparági /ágazati/, minisztériumi és országos terveihez a műszaki fejlesztés éves, öt éves és távlati terveiben rögzített koncepciókon kell alapulniuk, és szoros kapcsolatban kell állniuk az oktatási /képzés, továbbképzés/ tervekkel.

A műszaki propagandamunka folyamatának főbb fázisai:

- az ismerettermelés;
- az ismeretgyűjtés és közlésre való előkészítés;
- az ismeretközlés;
- az ismerethasznosítás.

A végső cél az ismerethasznosítás, amely egyben új ismeretek kiindulása is, mivel a hasznosítás eredményképpen a kutatásban, fejlesztésben, termelésben új értékek, új ismeretek, tapasztalatok keletkeznek. Ezért a műszaki propagandához tartozónak kell tekintenünk a hasznosítás értékelését, vagyis a propaganda hatékonyságának nyilvántartását, ellenőrzését is.

Gy.P.

659.24

A tudományos-műszaki információk szolgálat megújítása. - /Oputjah ulucssenija naucsno-tehnicseszkov informacii./ - RAZUMOVSZ-KIJ, E.I. - Tehnika Kino i Televidenija, 1962. 4.sz. 63.p.

Gy.P.

659.24:681.14

Műszaki információk rendszer kialakítása számítógép alkalmazásával. - /Setting up a technical information system. A computerized method for keeping pace with the flow of technical literature./ - SCHMIDT, C.J. - MURDICK, R.G. - Machine Design, 34.k. 11.sz. 1962. máj.10. 124-129.p.

Gy.P.

778.14

Mikrofilm-negatívak nagyítása. - /Das Mikrofilmprogramm der 3M Forschung./ - Allgemeine Papier-Rundschau, 16.sz. 1961. aug. 19. 855-856.p.

A düsseldorfi 3M-Company "Filmac" mikrofilm-olvasó és visszagyító berendezése két nagyságban /100 és 200/ készül.

A 100-as típus öt különböző objektívvel 17 és 35 mm-es filmekről néhány másodperc alatt teljesen mérhető, azonnal felhasználható nagyítást készít papírra. A nagyítás ugyanakkor falra is vetíthető, ha azt több személy kívánja egyidejűleg megtekinteni.

A 200-as típus nagyobb méretű rajzokat és más nagyméretű iratokat vetít 15-szörös nagyításban, egészen a 46 x 61 cm méretű képernyő teljes nagyságáig.

A mikrofilm és a lyukkártyák egyesítésével megtörtént az első lépés az automatizált könyvtár felé. A korszerű adatfeldolgozó gépek pillanatok alatt kiválogatják a kívánt mikrofilm-negatívet, s így a filmtekercsek hosszadalmas átnézése megtakarítható. A filmtekercsből a negatívet egyszerű szerkezettel kivágják, és egyidejűleg a lyukkártyára erősítik. Az ilyen kártyákat különleges száraz előhívással működő átnyomó berendezéssel sokszorosítják /Filmsort Uniprinters 085/. Ez lehetővé teszi, hogy az eredeti negatívak mindig a könyvtárban maradjanak, és csak a másolatok kerüljenek kiadásra.

M.T.

.....